

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษา “ผลของการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจต่อพฤติกรรมของมารดา ในการดูแลทารกตลอดก่อนกำหนด” เป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมารดาที่คลอดบุตรก่อนกำหนดที่มีอายุครรภ์ระหว่าง 28-36 สัปดาห์ และน้ำหนักแรกเกิดระหว่าง 1,000-2,499 กรัม ที่ทารกได้รับการดูแลในแผนกห้องบำบัดพิเศษกุมารเวชกรรม และแผนกทารกแรกเกิดโรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จำนวนทั้งสิ้น 30 ราย โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 15 ราย และกลุ่มทดลอง 15 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2552 ซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ส่วน ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 คะแนนพฤติกรรมมารดาในการดูแลทารกตลอดก่อนกำหนด ในกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทารกตลอดก่อนกำหนด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1. ข้อมูลทั่วไปของมารดา

กลุ่มควบคุม มารดามีอายุเฉลี่ย 27.67 ปี ($SD = 4.58$, Range 20-35) ส่วนใหญ่ร้อยละ 73.3 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่า มีอาชีพรับจ้างร้อยละ 53.3 เป็นครอบครัวเดี่ยวร้อยละ 73.3 ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการดูแลทารกตลอดก่อนกำหนดร้อยละ 73.3 มารดาในกลุ่มควบคุม มีสามี บิดามารดาหรือญาติพี่น้องช่วยเหลือในการดูแลทารกร้อยละ 39.9 รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 12,800 บาท ($SD = 6,560$, Range 6,000-30,000) จำนวนครั้งของการเยี่ยมบุตรก่อนคลอดเฉลี่ย 3.7 ครั้ง ($SD = 2.1$, Range 2-9)

กลุ่มทดลอง มารดามีอายุเฉลี่ย 26.93 ปี ($SD = 5.67$, Range 20-40) ร้อยละ 60 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่า มีอาชีพรับจ้างร้อยละ 46.7 เป็นครอบครัวเดี่ยวร้อยละ 80 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการดูแลทารกตลอดก่อนกำหนดร้อยละ 53.3 มารดาในกลุ่มทดลองมีสามี บิดามารดาหรือญาติพี่น้องช่วยเหลือในการดูแลทารกร้อยละ 46.8 รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน

เท่ากับ 15,593.33 บาท ($SD = 7,115.02$, $Range$ 7,000-30,000) จำนวนครั้งของการเยี่ยมบุตรก่อน
ทดลองเฉลี่ย 3 ครั้ง ($SD = 1.81$, $Range$ 1-7) ดังแสดงในตารางที่ 2

เมื่อทำการเปรียบเทียบด้วยสถิติ X^2 พบว่า มารดาทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกันในเรื่อง อายุ ลักษณะครอบครัว ประสบการณ์ในการดูแลทารก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ มีค่า (p -value เท่ากับ .43, .66 และ .25 ตามลำดับ)

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของมารดาทารกคลอดก่อนกำหนดกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ข้อมูลทั่วไปของมารดา	กลุ่มควบคุม			กลุ่มทดลอง			X^2 P- value
	M	SD	$n(\%)$	M	SD	$n(\%)$	
อายุ (ปี)	27.7	4.6		26.9	5.7		
ระดับการศึกษา							.43
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า			11 (73.3)			9 (60)	
สูงกว่ามัธยมศึกษา			4 (26.7)			6 (40)	
ลักษณะครอบครัว							.66
ครอบครัวเดี่ยว			11 (73.3)			12 (80)	
ครอบครัวขยาย			4 (26.7)			3 (20)	
ประสบการณ์ในการดูแลทารก							.25
เคย			4 (26.7)			7 (46.7)	
ไม่เคย			11 (73.3)			8 (53.3)	
อาชีพ							
รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ			-			1 (6.7)	
ค้าขาย			1 (6.7)			1 (6.7)	
เกษตรกรรวม			-			1 (6.7)	
รับจ้าง			8 (53.3)			7 (46.7)	
แม่บ้าน			5 (33.3)			4 (26.7)	
อื่น ๆ (ลูกจ้างชั่วคราว, เสริมสวย)			1 (6.7)			1 (6.7)	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของมารดา	กลุ่มควบคุม			กลุ่มทดลอง		
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i> (%)	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i> (%)
บุคคลช่วยในการดูแลทารก						
สามี			4 (26.7)			-
สามี บิดามารดาและญาติพี่น้อง			6 (39.9)			7(46.8)
บิดามารดาและญาติพี่น้อง			4 (26.7)			3 (20.0)
พยาบาล			1 (6.7)			3(20.0)
สามีและบิดามารดา, ญาติพี่น้อง และพยาบาลและเพื่อนบ้าน			-			2(13.2)
รายได้ครอบครัว (บาท/ เดือน)	12,800	6,560		15,593.33	7,115.0	
จำนวนครั้งของการเยี่ยมบุตร	3.7	2.1		3	1.8	

1.2 ข้อมูลทั่วไปของทารก

กลุ่มควบคุม อายุในครรภ์เฉลี่ย 34.10 สัปดาห์ ($SD = 2.72$, Range 26-36) น้ำหนักแรกเกิดเฉลี่ย 2,079 กรัม ($SD = 391.30$, Range 1,140 -2,465) ความยาวแรกเกิดเฉลี่ย 45.50 ซม. ($SD = 6.62$, Range 34-51) เส้นรอบวงศีรษะเฉลี่ย 30.04 ซม. ($SD = 2.81$, Range 22-34) คะแนนแอฟการ์ด ที่ 1 นาทีเฉลี่ย 7.07 ($SD = 3.24$, Range 1-9) คะแนนแอฟการ์ดที่ 5 นาทีเฉลี่ย 9.33 ($SD = 1.23$, Range 7-10) จำนวนวันที่เข้ารับการรักษาเฉลี่ย 4.33 ($SD = 2.09$, Range 2-10) ส่วนใหญ่ลำดับการเกิดของทารกเป็นลำดับที่ 1 ร้อยละ 60 เป็นเพศหญิงร้อยละ 53.3 คลอดด้วยวิธีผ่าคลอดทางหน้าท้องร้อยละ 53.3

กลุ่มทดลอง อายุในครรภ์เฉลี่ย 35.13 สัปดาห์ ($SD = .83$, Range 34-36) น้ำหนักแรกเกิดเฉลี่ย 2,133.67 กรัม ($SD = 418.28$, Range 1,135-2,490) ความยาวแรกเกิดเฉลี่ย 47.73 ซม. ($SD = 2.21$, Range 44 -52) เส้นรอบวงศีรษะเฉลี่ย 30.53 ซม. ($SD = 1.26$, Range 28 -32) คะแนนแอฟการ์ดที่ 1 นาทีเฉลี่ย 8.53 ($SD = .99$, Range 6 -9) คะแนนแอฟการ์ดที่ 5 นาทีเฉลี่ย 9.80 ($SD = .56$,

Range 8 -10) จำนวนวันที่เข้ารับการรักษาเฉลี่ย 3.60 ($SD = 2.85$, Range 1 -10) ลำดับการเกิดของทารกเป็นลำดับที่ 2 ร้อยละ 53.3 เป็นเพศชายร้อยละ 60 คลอดปกติร้อยละ 86.7 ดังแสดงในตารางที่ 3

เมื่อทำการเปรียบเทียบด้วยสถิติ X^2 พบว่า ทารกของมารดาในกลุ่มทดลองไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องอายุครรภ์ น้ำหนักแรกเกิด และลำดับการเกิดของทารก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ มีค่า (p -value เท่ากับ .50, 1.00 และ .46 ตามลำดับ)

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของทารกกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

	กลุ่มควบคุม			กลุ่มทดลอง			X^2
							P-value
ข้อมูลทั่วไปของทารก	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i> (%)	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>n</i> (%)	
อายุในครรภ์ (สัปดาห์)	34.10	2.72		35.13	.83		.50
24-30 สัปดาห์			1 (6.70)			0 (0.00)	
31-36 สัปดาห์			14 (93.30)			15 (100)	
น้ำหนักแรกเกิด (กรัม)	2.079	391.30		2,133.67	418.28		1.00
1200-1499 กรัม			1 (6.70)			1 (6.70)	
1500-2499 กรัม			14 (93.30)			14 (93.30)	
ลำดับการเกิดของทารก							.46
ลำดับที่ 1			9 (60)			7 (46.70)	
ลำดับที่ 2 ขึ้นไป			6 (40)			8 (53.30)	
ความยาวแรกเกิด (ซม.)	45.50	6.62		47.73	2.21		
เส้นรอบวงศีรษะ(ซม.)	30.04	2.81		30.53	1.26		
คะแนนเอพการ์ที่ 1 นาที	7.07	3.24		8.53	.99		
คะแนนเอพการ์ที่ 5 นาที	9.33	1.23		9.80	.56		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

	กลุ่มควบคุม			กลุ่มทดลอง			X ²
							P-value
ข้อมูลทั่วไปของทารก	M	SD	n(%)	M	SD	n(%)	
จำนวนวันที่เข้ารับการ	4.33	2.09		3.60	2.85		
รักษา							
ลำดับการเกิดของทารก							.46
ลำดับที่ 1			9 (60)			7 (46.7)	
ลำดับที่ 2 ขึ้นไป			6 (40)			8 (53.3)	
เพศ							
ชาย			7 (46.7)			9 (60)	
หญิง			8 (53.3)			6 (40)	
วิธีการคลอด							
ปกติ			7 (46.7)			13 (86.7)	
ผ่าคลอดทางหน้าท้อง			8 (53.3)			2 (13.3)	

ส่วนที่ 2 คะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทารกกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองโดยรวมและรายด้าน

1. ก่อนการให้โปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจมารดา

กลุ่มควบคุม มีคะแนนพฤติกรรมโดยรวมเท่ากับ 87.67 ($SD = 34.99$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด ตามลำดับดังนี้ การดูแลทางด้านร่างกายเท่ากับ 61.53 ($SD = 2.60$) การดูแลทางด้านจิตใจเท่ากับ 26.13 ($SD = 9.26$)

กลุ่มทดลอง มีคะแนนพฤติกรรมโดยรวมเท่ากับ 89.40 ($SD = 32.15$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด ตามลำดับดังนี้ การดูแลทางด้านร่างกายเท่ากับ 61.27 ($SD = 2.19$) การดูแลทางด้านจิตใจเท่ากับ 28.13 ($SD = 1.08$) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยรวมและรายด้านก่อนทดลอง

พฤติกรรมมารดา	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		t-test	P value
	M	SD	M	SD		
คะแนนรวม	87.67	34.99	89.40	32.15	-.14	.89
การดูแลทางด้านร่างกาย (36ข้อ)	61.53	2.60	61.27	2.19		
การให้อาหาร (10ข้อ)	16.73	8.14	16.47	6.51		
การทำความสะอาด (4ข้อ)	6.60	3.62	5.80	2.83		
การควบคุมอุณหภูมิ (9ข้อ)	14.33	6.11	13.66	6.22		
การหายใจ (2ข้อ)	3.20	1.21	2.93	1.22		
ป้องกันการติดเชื้อ (5ข้อ)	8.80	4.38	10	3.05		
การสังเกตและการตอบสนองพฤติกรรมของทารก (6ข้อ)	11.87	6.03	12.40	6.26		
การดูแลทางด้านจิตใจ (13 ข้อ)	26.13	9.26	28.13	1.08		
อุ้ม ปล่อย โยน พุดคุย (5ข้อ)	10.80	4.97	11.13	6.14		
กระตุ้นประสาทสัมผัส (8ข้อ)	15.33	5.02	17	5.61		

2. หลังการให้โปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจมารดา

กลุ่มควบคุม มีคะแนนพฤติกรรมโดยรวมเท่ากับ 111.20 ($SD = 24.34$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด ตามลำดับดังนี้ การดูแลทางด้านร่างกายเท่ากับ 84.53 ($SD = 1.61$) การดูแลทางด้านจิตใจเท่ากับ 26.67 ($SD = 8.75$)

กลุ่มทดลอง มีคะแนนพฤติกรรมโดยรวมเท่ากับ 194.60 ($SD = 1.92$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด ตามลำดับดังนี้ การดูแลทางด้านร่างกายเท่ากับ 143.27 ($SD = 1.22$) การดูแลทางด้านจิตใจเท่ากับ 51.33 ($SD = .97$) ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยรวมและรายด้านหลังทดลอง

พฤติกรรมมารดาในการดูแลทารก	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
คะแนนรวม	111.20	24.34	194.60	1.92
การดูแลทางด้านร่างกาย (36ข้อ)	84.53	1.61	143.27	1.22
การให้อาหาร (10ข้อ)	23.93	3.39	40.00	.00
การทำความสะอาด (4ข้อ)	11.13	1.96	16.00	.00
การควบคุมอุณหภูมิ (9ข้อ)	20.93	3.90	35.40	1.24
การหายใจ (2ข้อ)	3.40	1.12	7.93	.26
ป้องกันการติดเชื้อ (5ข้อ)	12.93	3.03	19.93	.26
การสังเกตและการตอบสนองพฤติกรรมของทารก (6ข้อ)	12.20	5.72	24300	.00
การดูแลทางด้านจิตใจ (13 ข้อ)	26.67	8.75	51.33	.97
อุ้ม ปล่อย โยน พุดคุย (5ข้อ)	11.07	4.71	20.00	.00
กระตุ้นประสาทสัมผัส (8ข้อ)	15.60	4.82	31.33	.97

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนด

1. การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดระหว่างก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจของมารดา ในกลุ่มทดลองโดยใช้สถิติ Pair t-test

คะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดของกลุ่มทดลองก่อนได้รับโปรแกรมเท่ากับ 89.40 ($SD = 32.15$) หลังได้รับโปรแกรมเท่ากับ 194.60 ($SD = 1.92$) เมื่อเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดในกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับโปรแกรม โดยการใช้สถิติ (Pair t-test) พบว่า คะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทารกคลอดก่อนกำหนดภายหลังได้รับโปรแกรมสูงกว่าก่อนการได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -13.24, p < .05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทารกตลอดก่อนกำหนดระหว่าง
ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจของมารดา ในกลุ่มทดลอง
โดยใช้สถิติ Pair t-test ($N = 15$)

กลุ่มทดลอง	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	p-value
ก่อนทดลอง	89.40	32.15	-13.24	.01*
หลังทดลอง	194.60	1.92		

* $p < .05$

2. เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยผลต่างระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองก่อนและหลัง
ของคะแนนพฤติกรรมมารดาในการดูแลทารกตลอดก่อนกำหนด โดยใช้สถิติ Independent t-test
เมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยผลต่างระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองก่อนและ
หลังคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทารกตลอดก่อนกำหนด โดยใช้สถิติทดสอบทีชนิด 2
กลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยผลต่างของมารดาในกลุ่มทดลอง
สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2
โดยกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยผลต่างเท่ากับ 105.20 ($SD = 30.78$) ส่วนกลุ่มควบคุมมีค่าคะแนน
เฉลี่ยผลต่างเท่ากับ 23.53 ($SD = 15.94$) ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยผลต่างระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองก่อนและหลัง
ของคะแนนพฤติกรรมมารดาในการดูแลทารกตลอดก่อนกำหนด โดยใช้สถิติ
Independent t-test

กลุ่มตัวอย่าง	<i>d</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	p-value
กลุ่มควบคุม $n = 15$	23.53	15.94	-9.12	.01*
กลุ่มทดลอง $n = 15$	105.20	30.78		

* $p < .05$